

Deel 2: Koude Oorlog

1. Noord-Korea

Film:

1) Waarom is Noord-Korea een totalitaire staat? (3 vbn)

- Leider wordt overal terug gevonden (foto's in scholen,...)
- Overal politiecontrole (metro's, winkels,...)
- Kleine kinderen worden geïndoctrineerd
- Uniform: iedereen draagt hetzelfde
- Emotionele brainwashing
- De indeling van de dag is zeer gestructureerd

2) Op welke ideologie steunt de Noord-Koreaanse samenleving?

Communisme, marxisme, dictatuur, perfecte volksdemocratie (=iedereen denkt hetzelfde en stemt dus hetzelfde), socialisme, geleide staatsdemocratie

Communisme = iedereen heeft hetzelfde → geen maatschappelijk verschil

Marxisme = egalitaire samenleving → iedereen heeft hetzelfde → gemeenschappelijk bezit van productiemiddelen.

3) Hoe kan zo'n staat bestaan anno 2011? (2 elementen)

a) Perfect isolement naar buitenwereld toe.

- grootste gevaar = internet → om invloeden van buitenaf te weren.
- grenzen worden zeer strikt bewaakt. → niemand komt binnen of buiten.

b) Diaboliseren van Amerika.

- VS is de vijand en dat wordt heel duidelijk gemaakt, ook bij kinderen.
- VS is gemeenschappelijke vijand
 - verplaatsen van binnenlandse problemen naar buiten. Ze steken de schuld van hun problemen bij de VS.

Zijn Noord-Koreanen erop uit conflict te sturen naar Zuid-Koreanen in hoop steun te krijgen van China?

Vanaf 1953: al oorlog tussen Noord en Zuid, maar vuur is gestaakt in 1955.

2. 1 aarde, 4 werelden

4 werelden: erfenis van Koude Oorlog:

1^e wereld: kapitalistisch → vrije markt economie

→ liberale burgerdemocratie (stemmen op meerdere partijen)

2^e wereld: communistische → staatsgeleide economie

→ volksdemocratie (iedereen stemt op dezelfde partij: er is er maar 1)

3^e wereld: niet-gebonden landen (vroeger) (vanaf 1960)

→ landen die niet willen meedoen met 1^e of 2^e wereld → meestal oud-kolonies.

→ zitten economisch in de ontwikkelingsfase → ontwikkelingslanden
(naam afkomstig uit koude oorlog)

4^e wereld: kansarmoede in eigen regio

Koude oorlog = gebaseerd op bipolariteit (1) van 1^e en 2^e wereld.

(1) : → geopolitiek: politiek wordt bepaald door geografie

→ ideologie: kapitalisme vs. Communisme

Koude oorlog = eindpunt / hoogtepunt bipolariteit?

1945-1985: geen rechtstreeks militair conflict tussen VS en SU. → wapenwedloop

→ zo sterk mogelijk zijn en tegenstander bang maken.

<u>S.U.</u>	<u>V.S.</u>
- conventionele wapens (leger, tanks, klassieke wapens, duikboten) → grootste leger	kernwapenarsenaal
-tactiek: zo snel mogelijk tegenstander overrompelen voordat ze kernwapens konden inzetten.	Tactiek: MAD
Bewegingsoorlog (= tactiek WOII)	

MAD = Mutual Assured Destruction

→ men had zoveel wapens gemaakt (1970) om aarde 3 keer te vernietigen. → men begint geleidelijk te ontwapenen.

Verdragen om te ontwapenen:

SALT = Strategy Arm Limitation Treaty

Non-proliferatie: vermijden van verspreiden van technologieën om wapens te maken.
→ mislukt: landen zijn Russische wetenschappers gaan weggopen.

Ruimtewedloop → zelfde technologie
→ men probeert het eerste de ruimte in te gaan.
→ Rusland wint: Gagarine
→ 1969: Armstrong op de maan → “wraak” van VS.
→ ook non-proliferatie

Bestaat de bipolariteit nog?

→ ‘botsing van beschavingen’ = boek
→ bipolariteit is kwestie van religie en cultuur. Niet meer van geopolitiek en ideologie.
→ botsing tussen Westers-Christen en Oosters-Islamitisch → Koeweit vs Irak

Fundamenteel verschil:
Eerst gaat het over territorium (grens is ijzeren gordijn)
Nu is het cultureel, geen grenzen

→ Multipolariteit:
landen eisen plaats op op internationaal politiek vlak (China, Zuid-Afrika, EU, Japan)

fragmentatie:
→ hele hoop ongecontroleerde projectielen (terroristen)
→ individuen beginnen met plegen van aanslagen

Koude oorlog was relatief veilig: vijanden blijven aan eigen kant

→ 2 axioma's m.b.t. buitenlands beleid:

1) Riga-axioma: auteur G. Kennon (diplomaat uit Riga-Letland) → in interbellum

S.U. = sterke, overheersende buur → schrik
→ machtsgeil land
→ totalitaire staat
→ communistische staat

Sovjet-leiders worden geëlimineerd onder Stalin
→ koele machtsleiders
→ enorme strategen
→ vatbaar voor omkoperij (corrupt)

To contain (indammen van vijand: ze worden genegeerd, er wordt niet meer gesproken,...)

2) Jalta axioma: F.D. Roosevelt (ontmoet Stalin → prompt wordt er anders gedacht)

→SU = Conventionele grootmacht →orde, discipline door controle

→Sovjet leider = politieker → staat in voor belangen van de mens

To entertain (praten met elkaar, met elkaar ontspannen,...)

⇒ Ze zijn allebei even subjectief

• Centraal Amerika heeft het minst dichte spoornetwerk

• Bevolkingsdichtheid:

Hoogst: oosten & voornamelijk aan kusten

→mensen emigreren van oost naar west

→bijna allemaal allochtonen

→Amerika is een mengeling van culturen (Chinatown, Irish district,...)

→blijft bestaan door democratisch regime → mensen worden zeer vrij

2.2. Russische expansie

Begin: 1533

→Siberië: 1533-1689: Westen → Oosten

→Ukraine,... : 1689-1801

Stopt: 1894 (Alexander III)

→ Russische expansie is veel trager dan Amerikaanse expansie

Spoorlijnen

Dichtste netwerk: Europese gedeelte (Westen) → links van Oeral

West nr Oost: Transsiberische spoorlijn

Bevolking

Meeste: Europese deel → rond de spoorwegen

→weinig emigratie → te koud

→geen subculturen, wel russificatie

→allemaal hetzelfde →breken van individu →sterk centraal gezag

⇒ Amerika zou het langst uithouden in koude oorlog (Russen geraken niet voorbij Oeral, Amerika is al lang voorbij de Appalachen)

2.3. De moderne 30-jarige oorlog (1914-1945)

Groot-Brittannië en Frankrijk zijn de grootmachten voor 30-jarige oorlog.
Erna VS en SU

2.3.1 Geografische metamorfose van Europa

1) Hoe groot was Russische dreiging in 1914?

Grootmachten: Groot-Brittannië	Rusland	
Frankrijk	Duitsland	Oostenrijk-Hongarije

→ Dreiging van Rusland is niet zo groot:

- 1) machtsevenwicht van grootmachten
- 2) Buffer van Duitsland en Oostenrijk-Hongarije

2) Is de Russische dreiging groter geworden in 1919?

2 grootmachten: Frankrijk & Groot-Brittannië

Russische dreiging = groter:

- 1) centraal gelegen bufferstaten verdwijnen
- 2) er zijn nog maar 2 grootmachten die de lakens uitdelen.
 - balkanisering van centraal-Europa
 - invloed van balkan wordt groter
 - labiele toestand

Versailles is de laatste hoogmis van het Europese wereldleiderschap

2.3.2. Nieuwe Dimensie van de Russische dreiging

“Les aventures de Tintin au pays des Soviets : reporter du petit vingtième »

Heeft rode kleding aan → communistisch

« petit vingtième » = extreem rechts weekblad ≠ communistisch

• Wat is naar westerse normen volksdemocratie?

- Een verkapte dictatuur van een partij
- Geveinsde unanimité door onderdrukking van individu → d.m.v. intimidatie, geweld

Demagogie = mensen van alles wijsmaken a.h.v. typische techniek

- Stalin: “Democratie is vrijwillig instemmen met de beslissingen”
 - contradictie: wat is er vrijwillig als leider beslissingen al heeft genomen?
 - er is ook geen keuzevrijheid ≠ Democratie
 - Men mag de linkse (communistische) media niet geloven want ze liegen de mensen voor over het communisme, ze worden zelf bedrogen door communistische propaganda.
 - Communistische liefdadigheid vraagt een partijkaart (voordelen) m.a.w. zelf een communist zijn.
- geschreven na Trotsky en Makhno in 1924.
- Kuifje ontsnapt aan SU wat niet kan gezegd worden van Trotsky en Makhno
 - Op basis hiervan kunnen we afleiden wie er in de USSR aan de macht was. → Stalin

2.3.3. de onheilige allianties

- Europa blijft afzijdig in Russische burgeroorlog.
 - Rood = Rusland
 - Vs.
 - Wit = oppositie

Mensen waren oorlog beu → niemand kon gemobiliseerd worden → publieke opinie speelt grote rol bij democratisch regime.

⇒ Rood wint

- Lenin richt de derde internationale of cominform op
 - communisten uit hele wereld: samen in Moskou
 - info doorgeven aan Rusland → 1 groot spionage netwerk.
- Westen wil heel de internationale weg

1921 (einde burgeroorlog): Brits-Russisch handelverdrag

- beiden hopen er economisch beter van te worden
- Britten → handelspartner = geld
- Russen → materiaal voor wederopbouw

⇒ Wantrouwen blijft bestaan

- Verdrag van Rapallo (1922)
 - gedeeltelijk geheim

Italië: samenkomst van alle Europese landen (Genua)

Doel: wat kunnen we doen om Europa erbovenop te helpen?

In Rapallo: Duitsers en Russen komen apart samen. (geheim)

→ Duitsers staan bezittingen in Rusland af: fabrieken, aandelen,...

In ruil: Russen vragen geen schadevergoeding aan Duitsers.

→ verbergt militair contract: Duitsers mochten met tanks en vliegtuigen oefenen in Rusland.

→ Russen kennen militaire techniek van Duitsers

→ Duitsers: niemand ziet het want sinds Versailles mochten ze geen materiaal meer hebben.

- Opvolgingsstrijd na Lenin (1924)

Trotsky: communisme in wereldrevolutie

Stalin: Rusland uitbouwen tot grootmacht → stabiliteit in buitenland

Voor Westen = Stalin de man

Stalin wint maar wordt niet vertrouwd door Westen.

- Sovjet-Frans bijstandsverdrag (1935)

Hitler haat communisme

→ Sovjet vermijdt dat Hitler direct aan oorlog denkt door nachtmerrie te suggereren.

→ 2 fronten: Frankrijk & SU

⇒ Ook hier is wantrouwen groot.

Russen vinden het niet leuk dat Fransen leger uitbouwen. → Frankrijk even zwak leger als Duitsland → uitputtingsoorlog: beiden verliezen en Rusland kan met buit gaan lopen.

Fransen wantrouwen Russen: Bonapartecomplex van Stalin.

→ Bang voor machtsverlies. → schrik om afgezet te worden door eigen leger

→ politieke zuivering in leger: leger top wordt geëlimineerd

⇒ Onthoofding van leger: geen betrouwbare structuur

→ Verdrag is niets meer waard

- Spaanse burgeroorlog (1936)

Linkse Republikeinen (communisten) worden gesteund door internationalen

→ geen steun van Stalin → linkse Republikeinen zijn trotskisten → bezorgt om eigen macht

Franco = generaal: rechtse kapitalist

→ wordt gesteund door Duitsers en Italianen

→ Tapijtbombardement: Guernica → was alleen poging tot schade aan moraal

- Akkoorden van München (1938)

→ laatste keer dat Europese grootmachten beslissen over wereldvrede.

Duitsland, GB, Frankrijk en Italië → opoffering van Tsjecho-Slowakije (gaat naar Duitsland)

→ publiek wil geen oorlog

- Molotov- von Ribbentropact (1939)

Verband tussen SU en Duitsland → niet aanvalsverdrag

Voor Duitsers: vermijden van 2 frontenoorlog → tegen SU en Westen

SU: Stalin was niet klaar voor een WO II → had zijn leger onthoofd.

⇒ Bedoeling om tijd te winnen: Duitsers kunnen ze om te beurt vernietigen en SU kan leger terug opbouwen.

Hitler geeft territoria vrij om pact te kunnen sluiten. : geeft landen aan SU.

→ Finland heeft zich verzet in is onafhankelijk verklaard

Russen zijn erin geslaagd om afspraken goed te laten keuren door VS en GB. → vaste grenzen van SU

→ eerste keer dat men spreekt over invloedssferen → opdelen van Europa in invloedssferen.

2.3.4. alliantie tegen wil en dank (1941-1945)

- Operatie Barbarossa en Pearl Harbor

Fouten van Hitler tot aanleiding Barbarossa:

Doelstellingen van Hitler: - alle Duitstaligen in 1 verenigd land

- Voor Duitsers voldoende levensruimte (lees Rusland)

⇒ Wil vermijden dat hij op 2 fronten moet vechten.

1939: Overwinning op Polen. → engeland en Frankrijk moesten reageren: deden dit niet (wel gedaan: geen WO II)

→ Hitler wil nu Westen uitschakelen → controle + geen 'rugaanval'

→ westen wordt overmeesterd behalve GB.

→ laat het voor wat het is (heeft wel een poging gedaan tot herovering: tevergeefs)

= GROTE FOUT

Juni 1941: Operatie Barbarossa

Hitler wilde zijn doelstellingen halen voor de Winter. → mislukt want alles loopt vast in herfst

→ olievelden, levensruimte, graanschuren (Oekraïne)

→ SU komt in geallieerdenkamp terecht → vormen bondgenootschap maar geallieerden staan hier niet op te springen.

Winston Churchill (eerste minister GB)

→ levert wapens en middelen aan SU maar juist genoeg om uitputtingsoorlog te overleven : wil SU niet te sterk maken → WANTROUWEN

1941: Pearl Harbor (Hawaiï-eilanden)

Lang aanslepend conflict tussen Japan en VS → draaide om controle over Stille Zuidzee

Aanleiding: Japan zat met overbevolking: zocht plaats

→ was heer en meester over kusten China, Korea, Frans Indo-China

→ VS heerste over Filippijnen (wat Japan ook wilde)

→ zorgde voor olieboycot (geen olietoevoer voor Japan)

→ of overgeven of verderzetten = oorlog

Japan kiest oorlog: kiezen voor Hawaï met goede marinebasis (op stille zuidzee) van VS om te vernietigen. Als dit vernietigd wordt is VS helemaal uitgeteld op Stille Zuidzee → is uiteindelijk niet gelukt, Japan heeft 2 keer gebombardeerd ipv 3 keer → hadden alle 3 de vliegdekschepen moeten vernietigen: 1 blijft er over → VS komt er terug bovenop.

⇒ Lijken nu 2 oorlogen: Japan vs. VS / geallieerden + SU vs. Duitsland

Verband:

Duitsland = bondgenoot van Japan → verklaard oorlog VS

→ VS + SU + geallieerden ↔ Duitsland + Japan

Gemeenschappelijke doelstelling: vijand elimineren

- Groot wantrouwen en tweede front

SU wou dat de VS en GB een front vormden op platteland: er was er maar 1 aan SU. → niet sterk genoeg

→ komt in 1943: zoekt zwakste schakel van Duitsland

→ Italië: koos na binnenvallende kant van de geallieerden, was eerst bondgenoot van Duitsland

- Bijeenkomst in Teheran (1943)

- VS (Roosevelt)

- GB (Churchill) → maar 1 Europese grootmacht: roept Frankrijk erbij: hebben = doelstellingen

- China (Tseck)

- Rusland (Stalin)

- Frankrijk (De Gaulle)

→ open debat over toekomst:

2 beslissingen:

- Molotov-Von Ribbentrop-pact: goedkeuren van territoriale bepalingen (1939)

- toegave aan SU.

- Oprichting VN: internationaal bemiddelingsorgaan: SU eist vetorecht op maar alle grootmachten krijgen dit recht.

DOELSTELLING: HITLER BUIGT VOOR STALIN

2.4. Ontstaan van een nieuwe wereldorde: van heet naar koud

2.4.1. Bretton Woods

1944: akkoorden van Bretton Woods:

- Dollar met vaste goudstandaard wordt spil van systeem van wisselkoersen

Waarom?

Wereldhandel stimuleren

Waarom Dollar?

Goudvoorraad van VS is van 1938-1945 sterk gestegen: van helft van goud ter wereld naar 2/3 van goud ter wereld. → VS is tijdens de oorlog grootste leverancier, wordt betaald met goud.

+ VS had geen oorlogsschade + geallieerden hadden vanaf '40 goud in VS gestockeerd

- Oprichting IMF → stabiliteit munten verzekeren

➔ New York wordt economische hoofdstad van de wereld → wereldcentrum evolueert van oost naar west.

2.4.2. Verenigde Naties

Hoofdzetel: New York

NATO ≠ UNO → internationaal bemiddelingsorgaan
→ militaire alliantie van westerse grootmachten

Doelstellingen:

- Bevorderen van vrede en veiligheid → garanderen van bemiddelingsorgaan
- Ontwikkelen van vriendschappelijke relaties tussen landen
- Samenwerking bij oplossen van problemen → fundamenteel
- Bevorderen van naleven van mensenrechten gebaseerd op:
 - o Amerikaanse grondwet: declaration of rights: 1776
 - o Déclaration de droit de l'homme et citoyen: 1789→ zoveel mogelijk overeenkomende landen die moeten ondertekenen

- Climat change: ontwikkelingslanden die niets te verliezen hebben, willen hier voor economische groei met eventueel jobverlies opzij zetten. Sommige landen hebben veel te verliezen als opwarming blijft doorgaan.
Alleen Indonesië wil dit niet. Heeft een zeer sterk groeiende economie hoewel ze wel een eilandengroep heeft → klimaatverandering veel impact.

New York = hoofdzetel

Stichtende landen: 51 in 1945 → nu: 191

Waarom zo weinig stichtende landen?

- 1) Oorlog + oorlogverliezers (Duitsland en Italië)
- 2) Geen directe interesse of middelen
- 3) Landen met kolonies → niet onafhankelijk

Landen die nu geen lid zijn: Noord-Korea, Zwitserland, Vaticaan

Organigram

Instellingen

→ overgenomen van volkenland

- Veiligheidsraad
- Algemene vergadering
- Secretariaat

- Ecosoc

* gespecialiseerde programma's

- unicef
- unctad

* gespecialiseerde organisaties
≠ initiatief van VN maar wel

Opgenomen

- unesco
- wereldbank
- FAO
- internationaal gerechtshof

- Veiligheidsraad

- Samenstelling:

- 10 leden verkozen om de 2 jaar door de algemene vergadering
- 5 permanente leden met vetorecht: kunnen alle beslissingen tegenhouden, mag niet veel gebruikt worden: moet poging doen om te omzeilen
 - landen die Teheran hebben overleefd:
 - VS
 - GB
 - Frankrijk
 - Rusland
 - China

- Doel: behoud en herstel van vrede en veiligheid

- Middelen:

- Aanbevelingen = zwakste → niet afdwingbaar (?)
- Economische boycot
- Militaire interventie (blauwe helmen)
 - Mogen 1) enkel wapens voor zelfbescherming
 - 2) alleen vechtenden uit elkaar houden

- Algemene vergadering

- Samenstelling:

- 1 afgevaardigde per lidstaat

- Doel: vrede en veiligheid bevorderen

- Middelen:

- Resoluties (vergadering is discussieforum)
 - geen vetorecht opgenomen
 - niet afdwingbaar: men moet ze niet navolgen
- Vastleggen begroting
 - inkomsten: lidgeld lidstaat → afhankelijk van economie (rijkdom) + aantal inwoners
- Verkiezen van secretaris-generaal en niet permanente leden van de Veiligheidsraad
 - vorming van blokken: landen die samenspannen
 - landen verdedigen hun belangen i.p.v. wereldvrede etc. d.m.v. hun stemrecht

- Secretariaat

- Samenstelling:

- Alle ambtenaren o.l.v. secretaris-generaal

- Taken:

- Regelen van lopende zaken → aardbevingen, orkanen, etc.
→ kleine conflicten
- Coördineren en uitvoeren van beleid → idee moet eerst naar anderen
- Opstellen van begroting
- Bemiddelen bij conflicten

- Ecosoc

= economic and social council

- Doel:

- Centraal forum ter behandeling van economische en sociale kwesties → wil welvaart gelijk verspreiden om te vermijden dat landen elkaar aanvallen voor rijkdom.

- Middelen:

- Formuleren van beleidsaanbevelingen aan regeringen

- Unicef

= United Nations International Children's Emergency Fund

→ kinderen in noodsituaties

- Doel:

- Verbeteren van leven van het kind
- Beschermen van het kind in bedreigde levensomstandigheden

- UNCTAD

= United Nations Conference on Trade and Development

→ wereldhandel en ontwikkeling

- Doel:

- Bevordering van handel en economische ontwikkeling → hoe beter handelontwikkeling, betere landontwikkeling

- UNESCO

= United Nations Educational Scientific and Cultural Organisation

- Doel:

- Stimuleren van onderwijskansen voor iedereen
- Ondersteuning van milieu onderzoek
- Stimuleren van behoud van cultureel erfgoed
- Bevorderen van persvrijheid

→ Parthenon (logo Unesco): eerste werelderfgoed

Vb.: Taj Mahal, Aya Sophia, Porta Nigra, Grote markt,...

- FAO

= Food and Agricultural Organisation

- Doel:

- Honger en armoede verlichten

- Middelen:

- Ontwikkeling van landbouw
- Nastreven van betere voedselzekerheid

- Zetel: Rome

- Wereldbank

- Doel:

- Armoede bestrijden door economische groei te bevorderen
Microkrediet = KMO-zin bij mensen stimuleren : lenen van kleine geldsommen aan mensen om kleine eigen bedrijven op te richten.

- Zetel: Washington

- Samenstelling:

- Raad van gouverneurs waarin alle lidstaten vertegenwoordigd zijn.

- Kritiek: veel interne conflicten + belangen van ene zijn "belangrijker" dan andere.

- WHO

= World Health Organisation

- Doel:

- Wereldwijd advies en begeleiding op vlak van gezondheidszorg
- Samenwerking met regeringen om nationale gezondheidsprogramma's te verbeteren
Bv.: - pandemie = een epidemie over heel de wereld
 - Dierlijke epidemieën
 - Aidsonderzoek
 - Ebola-virus
- Ontwikkelen en doorgeven van geschikte gezondheidstechnologie → vooral om ziektes te bestrijden

- Internationaal gerechtshof (Den Haag)

→ Amerikaans initiatief door Kellogg: gelanceerd op vredesconferentie in Den Haag: 1899

Voorstel aanvaard maar kon enkel geschillen tussen landen beslechten voor een rechtbank
→ oorlogen en betwiste gebieden (gebieden waar om gevochten werd) vermijden.

1945: proces in Tokio en Nurenberg om misdaden tegen menselijkheid te vervolgen (oorlogsmisdadigers) → gerechtshof krijgt een 2^e taak bij (vanaf 1990)

- Doel:

- Beslissen van rechtsgeschillen tussen staten → oordelen op basis van wat er zich vooraf heeft afgespeeld qua overeenkomsten etc.
- Verlenen van juridisch advies aan VN
- Berechten van oorlogsmisdaden → VS is hier geen voorstander van.

- Samenstelling:

- 15 rechters verkozen door Algemene vergadering voor 9 jaar.

- Zetel: 's Gravenhage (= Den Haag)

2.4.3. Vredesconferenties

- Conferentie van Jalta (februari 1945) (WO II is nog steeds bezig)

→3 deelnemers: SU: stalin

VS: Roosevelt = bemiddelaar: Stalin en Churchill kunnen elkaar niet uitstaan

GB: Churchill

Roosevelt drukt zijn stempel op conferentie

- Duitsland & Oostenrijk worden onafhankelijke staten

→overgang d.m.v. bezettingszone's: Franse, Britse, Russische en Amerikaanse → samen beide landen regeren. → HEEL VAAG

- Zelfbeschikkingsrecht van bevolking → vragen aan volk wat voor regeringsvorm ze willen

- Russische deelname aan oorlog tegen Japan → openen van 2^e front: hulp aan VS doordat Japan zijn macht moet verdelen.

- Conferentie van Potsdam (Juli – Augustus: 1945: einde WO II)

→3 deelnemers: SU: Stalin

VS: Truman = vice-president van Roosevelt

→ niet op hoogte gehouden: nitwit = achterdochtig

GB: Atlee = nieuwe premier = ook nitwit

⇒ Zwaartepunt naar Stalin

→bezetting Duitsland & Oostenrijk + aanpassing grenzen

→toepassing van wat in Jalta is beslist

→Berlijn wordt ook opgedeeld in 4 delen met bedoeling om Duitsland op termijn terug samen te krijgen. →Brits, Frans, Russisch, Amerikaans

→Polen verliest Oekraïne maar krijgt Duits gebied ter compensatie

⇒ Volksverhuizing: Duitsers die in het nieuwe Poolse gebied wonen moeten weg en alles afgeven →gaan naar bezetten 4 zones. → Polen die in verloren gebied wonen, ook weg. → gaan naar rest van Polen.

⇒ De Polen die vertrouwd zijn met Duitsland zullen aan grens met Rusland gaan wonen en vice versa.

- 4 D's metamorfose

- 1) 1^e D = Demilitarisering

- Duits leger ontwapenen
- Krijgsgevangenen worden vrijgelaten. → voorkomen van nieuw leger
- Niet-duitsse soldaten worden terug naar land van oorsprong gebracht = drama (sommigen hebben geheuld met vijand)

- 2) Denazificatie

- Goede Duitsers lid van NSDAP (= nazi-partij) → ook jeugd door jeugdbeweging

Anno 1945: geen lid van NSDAP zijn → onderscheid tussen actieve en non-actieve leden
→ op ledenlijst gesukkeld door verplichtingen

→ alle bewijzen naar de NSDAP zijn door wet verboden en dus strafbaar

→ Proces in Nurenberg:

kopstukken WO II van NSDAP van het 3^e rijk worden voor de rechtbank gedaagd.

Bv: Göring, Hess

Aanklacht: - oorlogsmisdaden

- Misdaden tegen de mensheid

Juridische basis:

- Haagse conventie (1899) → plichten en rechten van oorlogvoerende partijen

- 3) Democratisering

Duitse samenleving wordt terug opgebouwd met democratische richtlijnen

- 4) Decentralisering

Duitse staat ≠ centrale staat

= bondstaat met deelstaten

- Eind WO II

2 atoombommen: - Hiroshima (6 aug 1945)

- Nagasaki (9 aug 1945)

Redenen:

- 1) Amerika wil aantal Amerikaanse slachtoffers beperken. Naarmate VS dichterbij Japan kwam

→ groter verzet: Kamikazi-piloten

- 2) Vermijden van deelname SU aan oorlog met Japan.

Doel: VS wil Japan alleen voor zichzelf

→ na 2^e bom: Japan geeft zich over om 3^e aanslag te vermijden (VS had geen 3^e bom xD)

2.5. Koude oorlog 1945-1989

A. Vrieskoude / harde confrontatie 1945-1953

- Europa = einde van het machtscentrum

<u>Westen</u>	<u>Oosten</u>
<p>Bevrijd door Amerika, Canade en GB</p> <p>→ Burgerdemocratie (communistische partijen geweerd)</p> <p>→ economische hulp: Marshall plan VS levert hulpmiddelen en geld voor wederopbouw</p> <p>→ militaire interventie om communisten op te sporen Bv. Griekse burgeroorlog → Truman doctrine vervangt Monroedoctrine: Amerika houdt zich enkel bezig met Amerikaans continent. → overall verdedigen (zelfs met wapens) (Truman doctrine: Amerika werpt zich op als kampioen van westerse democratie.)</p> <p>→ jacht geopend op alles wat communistisch is. → Mc Carthy: elimineren van communisten</p>	<p>Bevrijd door Rusland</p> <p>→ volksdemocratie (burgerpartijen verdwijnen)</p> <p>→ economische hulp: Molotovplan: Materiaal leveren aan Oost-europa</p> <p>→ staatsgrepen : vb. Roemenië</p>

Ijzeren gordijn tussen west en oost

- Azië (gelijkaardig fenomeen)

<u>V.S.</u>	<u>U.S.S.R.</u>
<p>→ Japan (moderne democratie met liberale markteconomie)</p>	<p>→ China (na burgeroorlog 1949: communistisch)</p>

Korea

(opgedeeld in Zuiden (VS) & Noorden (SU))

→ onafhankelijk van 1945 maar met 2 ≠ gebieden

Koreaanse oorlog: 1953

Noorden valt Zuiden aan

→ Zuiden doet beroep op VN: zenden troepen om N.-Koreanen te verdrijven.

VN begint met herovering van Noord-Korea

China herstelt N.-Korea en verdrijft VN

B. Ontdooing (1953-1975)

- Machtswissel

- Sterfte Stalin 1953 → Chroesjtsjov: wil hervormingen (heeft gevochten in oorlog)
- Amerika: Truman → opgevolgd door Eisenhower: ook militair in WO II

→ conferentie van Genève 1955

- Chroesjtsjov
- Eisenhower
- Eden (GB)
- Faure (Frankrijk)

Beslissing:

- Coëxistentie: grootmachten erkennen elkaars bestaande invloedssferen: er kunnen dus nieuwe gemaakt worden.

- Regelmatig topoverleg tussen Rusland en VS om problemen te vermijden

- Bestaande invloedssferen:

- Europa

<u>Westen (VS)</u>	<u>Oosten (SU)</u>
<p>Economisch: Ontstaan van E.G. (Europese Gemeenschap: EU) → eigen economisch beleid</p> <p>Militair: Frankrijk = problemen (DeGaulle) → trekken zich terug uit militaire alliantie van NAVO → ontwikkelen eigen kernmacht</p> <p>Ideologisch: - 68-beweging: studenten van '48 kenden geen oorlog. (vonden de luxe afstotelijk) Hun ouders wel en willen een betere wereld voor hun kinderen.</p> <p>- Held contestatie: Mao: was nieuw → verzet tegen kapitalisme, bourgeoisie, alles waar VS voor staat.</p>	<p>Destalinisatie → afrekening met Stalinisme: wil communisme met menselijk gezicht → onbehagen in Westen.</p> <p>Waarom? Om concurrentie in eigen rangen uit te schakelen. *1</p>

*¹: 3 reacties:

- 1) Liberalisering (= serieuze destalinisatie): Polen , Hongarije
(1956: opstand tegen stalinistisch regime → wordt omvergeworpen)

Willen ook uit bondgenootschap met SU. SU zal ingrijpen en opstand in de kiem smoren omdat Hongarije niet uit Warschau-pact kan komen.

1968: Tsjechoslwakije → opstand tegen Russen: grijpen opnieuw in.

- 2) Gewoon destaliniseren

→Oost-Duitsland

- 3) Blijven stalinistisch (dictaturen) (= zuiver communistisch)

Achter Mao (Chinese leider)

→Albanië (Hoxha = leider) : zeer gesloten land: door leider Hoxha (1946-1990: regering)

→Roemenië (Ceaurescu) : loste alle schuld af door elektriciteit 's nachts af te sluiten →economie = failliet.

o Afrika

- Europese invloed verdwijnt

- Landen worden onafhankelijk: kiezen geen kant (VS of SU)

→beperkte elite (intellectuelen)

- Geen populaire steun/idee van wat mensen willen

- Bouwen macht op geld, leger, politie

→minimum van gezag: nodig geld en wapens (halen in VS of SU)

→kiezen geen kant maar hebben wel een bepaalde relatie

- Ethiopië (nog steeds onafhankelijk) vs. Eritrea (regio die Europa wou)

Tot '74: VS gaf wapens en geld aan Ethiopië, SU aan Eritrea

In '74: Ethiopië krijgt een communistisch regime → gaan bij SU.

Eritrea komt bij de VS

o Azië

- Vietnam: strijd tussen communisme en kapitalisme → SU tegen VS

→krijgt steun van VS

o Amerika

- Cuba: 1 van de weinige crisissen waarbij Koude oorlog wel verkeerd kon lopen.

C. Nieuwe confrontatie: Ontdooiing – einde (1975-1989)

<u>VS</u>	<u>SU</u>
<ul style="list-style-type: none"> - '75-'80: Watergate affaire = verkiezingsfraude door medewerker van president Nixon →afluisterapparatuur in Watergate (=gebouw van democraten) →verplicht om afstand te nemen - Vietnam: VS verliest oorlog →verliezen controle over Cambodja en Laos - 1977: nieuwe president Jimmy Carter: Programma: VS terug als democratie op de kaart zetten. (die mensenrechten belangrijk vindt) - Problemen: - 1979: Iran →was belangrijk bondgenoot VS leverde wapens en benodigdheden →Iran: sterk a. h. verwestern o.l.v. Sjah Reza Pahlauri →heeft 2 sterke groepen in binnenland: <ul style="list-style-type: none"> - Sociaal & communistisch: vindt regime te kapitalistisch - Islamitische geestelijkheid: regime is te westers en niet-Islam →Sjah zet leger in: VS kan niet steunen want er wordt op burgers geschoten: druist in tegen mensenrechten →Khomeiny neemt over = Islam geestelijke →neemt revolutie in beslag →Iran wordt moslimfundamentalistische staat →VS steunt niet. / Iran wordt vijand maar hebben wel wapens uit VS - Olympische spelen Moskou: 1980 →vreemd voor communistische staat 	<ul style="list-style-type: none"> - 1975: Brezjnev →duld geen binnenlandse oppositie →worden naar Siberië verbannen Brezjnev-doctrine: SU mag in O.-Europa tussen beiden komen wanneer een land het Russisch kamp dreigt te verlaten. Wapenwedloop: Klemtoon om marine (overal ter wereld aanwezig) - Probleem: - Staatsgeleide economie: 3 problemen: <ol style="list-style-type: none"> 1) Hoge graad afwezigheid bij werknemers 2) Russische economie was niet rendabel →mensen niet gemotiveerd 3) Hoge graad alcoholisme - 1982: Sterfte Brezjnev →opvolger: J. Andropov →voormalig leider Russ. Geheime dienst (KGB) →om absentisme te bestrijden: Politie-controle →liberaliseren (gedeeltelijk) : privé-initiatief Motiveren van Russen Andropov sterft in '84. : niets is doorgegaan - Opvolger: K. Tsjernenko: sterft in '85 - Nieuwe: Gorbatsjov Redt SU van ondergang 3 krachtlijnen: <ul style="list-style-type: none"> - Perestroïka = herstructureren van economie (winstgevend): blijft staatsbezit - Motivatie: Glasnost →politiek moet glashelder zijn voor doorsnee rus: wat, hoe, waarom: ambtenarij hervormen

<p>1979: russen vallen Afghanistan binnen om communistisch bewind te ondersteunen tegen moslimfundamentalisme →VS kan niet deelnemen aan Olympische spelen want moeten russen boycotten: levert niets op</p> <p>- 1980-1988: Carter wordt weggestemd →Reagan (Republikein)</p> <p>→SU is rijk van kwaad: duidelijk vijandbeeld Brezjnev = Darth Vader 1 manier om klein te krijgen: agressief reageren</p> <p>vb.:</p> <p>- Russen in O.-Europa installeren middellange afstandsruketten → VS doet hetzelfde in Westen</p> <p>- Granada: Eiland in Caribische zee: communistiche staatsgreep onder steun van Cuba → invasie van Amerikaans leger: geen staatsgreep meer. (1^e keer dat VS weer buitenlands intervenueerd)</p> <p>- 1980: VS steunt Afghanistan bij invasie van Russen</p> <ul style="list-style-type: none"> • VS steunt moslimscholen (toekomstige terroristen) • Bewapent Afgh. Om Irak en Iran tegen elkaar uit te spelen, bewapent Irak ook net genoeg voor uitputtingsoorlog <p>- SDI: strategic defense initiative = raketafweerschield met satellieten uit ruimte: veilig amerikaans luchtruim (is er nog steeds niet)</p> <p>→door VS die bewapent moet SU mee volgen = economisch heel zwaar →SU valt ineen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sinatra doctrine: 'I did it my way' Wil alle staten in russische invloedssfeer zijn eigen weg laten gaan: kan leger weghalen en geld besparen <p>→alles loopt in het honderd: SU valt uiteen want ook de streken in SU zelf willen autonoom denken, onafhankelijk zijn.</p> <p>→ambtenarij moet hervorming doorvoeren maar zijn zelf bezig met hervorming dus kunnen geen hervorming doorgeven.</p> <p>→problemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voedselbevoorrading naar steden geraakt in verval - Iedereen wil weg, willen eigen weg gaan <p>→communistiche staatsgreep tegen Gorbatsjov (2 honden vechten om een been,..) Jeltsin komt uiteindelijk aan de macht: '91:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verbiedt communistiche partij - SU verdwijnt: G.O.S. vervangt (= gemene best van Onafhankelijke Staten) : vermijden dat SU verder uit elkaar valt →elke staat = onafhankelijk maar wel nog onder vleugel van SU <p>- Russische nationalisme = bindmiddel</p> <p>- Verzet wordt automatisch afgerekend: bv. Wanneer Georgië en Tsjechenië weg willen. → in de kiem gesmoord.</p> <p>- Economische liberalisering →staatsbedrijven in handen van vrienden geven →enorme kloof tussen arm & rijk</p> <p>- '99: opvolger = Putin: Jeltsin heeft 2 termijnen gehad. →wil Rusland weer sterk maken als wereldmacht →gebruikt terug nationalisme maar met communistiche invloeden.</p>
--	---

- Oost-Europa

- Polen = antirussisch / antiduits

→Kerk verzet zich tegen communisme

Solidarnosc: opkomen voor vrijere liberalistische samenleving

1978: Johannes Paulus II: heeft Poolse nationaliteit (echte naam: Karol Woytika)

→verzet tegen het communisme

1981: Dreiging Moskou: als ze zich niet inhouden

→situatie onder controle anders militaire interventie

1981: Militaire staatsgreep van het leger op polen o.l.v. generaal Jaruzelski:

1) Verbiedt de vakbond Solidarnosc

2) Communistische regering buiten werking

→vermijden van Russische interventie

1985-1989: militairen voeren geleidelijke democratische hervormingen door

→vrije open verkiezingen (1^e land in SU)

→geen interventie van de russen

- Hongarije

1^e land dat ijzeren gordijn verbreekt.

1989: communistische regering verdwijnt → sociaal-democratische regering

→blijven nog steeds land van Warshaupact

- D.D.R.

- Tsjechoslowakije, Bulgarije (zonder wapens/geweld)

- Roemenië

Leider: Ceaucescu (wordt geëlimineerd door communistische soldaten op tv)

→wordt heel moeilijk door corruptie met hulp van Securitate (= geheime dienst)

→Securitate valt uiteen

- Albanië: valt ook ineen door Italiaanse maffia en 1 gokstelsel.

2.6. Duitsland

2.6.1. Wirtschaftswunder en Uitbuiting (1945-1953)

A. Geallieerde controlecommissie

- VS
 - GB
 - Fr
 - SU
- besturen Duitsland

VS en GB kunnen geen geld vragen aan Duitsland want hebben niets
→willen economisch herstel voor hun regio's om dan herstelbetalingen te kunnen doorvoeren.

Fr en SU →herstelbetalingen & compensatie: zo snel mogelijk

VS en GB halen Fr over om mee te doen met economisch herstel:
Fr krijgt wel een beetje compensatie.

SU: uitbuiting: alles wat waardevol was werd uit Duitsland gehaald en naar SU gebracht.

Kwestie Berlijn:

Westen: enorme groei

Oosten: alles wordt veel moeilijker → plunderingen

→mensen uit Oosten willen verhuizen naar Westen

Russen zien maar 1 oplossing: blokkade in Berlijn: eind mei 1949 → uithongeren van Westen

- Juni 1948: luchtbrug (alles wordt aangevoerd)
 - in leven houden van Berlijn
 - kunnen niet neerhalen (anders oorlog)

- Vrije verkiezingen

<u>CDU (Westen)</u> <u>Christen-democratische partij</u>	<u>SED (Oosten)</u> <u>Sociaal-communistische partij</u>
'49: BRD: omdat CDU en SED er niet uitkwamen →hun Duitsland was dat uit 1918-1920	DDR
Waarom? Stemmers zijn voornamelijk mensen die gevlucht zijn uit communistische delen	

Voor beiden is Berlijn de hoofdstad

2.6.2. Duitse detente 1953-1975

<u>BRD</u>	<u>DDR</u>
<p>'54: navo → krijgen opnieuw eigen leger → kunnen meevechten tegen SU</p> <p>SPD: W. Brandt: kanselier West-Duitsland → will ontgooing met Oosten: Ostpolitik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aanvaarden van bestaan DDR - Aanvaarden van bestaande Duits-Poolse grens 	<p>'55: volksarmee → eigen leger</p> <p>SED: Walter Ulbricht → wil niets aanvaarden: wordt politiek geëlimineerd</p> <p>E.Honecker → Duits-duits vriendschapsverdrag</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 duitse staten aanvaarden bestaan (≠ erkenning) - Duits-Poolse grens wordt erkend - Berlijn wordt herkend als gemeenschappelijke hoofdstad - Reisregeling tussen West-Duitsland en West-Berlijn.

2.6.3. Implosie en de hereniging 1975-1989

<u>BRD</u>	<u>DDR</u>
<ul style="list-style-type: none"> - Werkt aan economische ontplooiing → vrije markteconomie - persvrijheid 	<ul style="list-style-type: none"> - konden tv zien uit West-Duitsland → zien op welvaart van Westen: wekt verlangen op → ondermijnt gezag - 1985: Gorbatsjov = Russische president → Slnatra-doctrine - Oost-Duitsland blijft communistische staat: verwachtingen van hervorming niet ingehuldigd. - 1989: 40-jarige bestaan van DDR Onderhuids: <ul style="list-style-type: none"> - Oppositie tegen regime: komen samen in kerken. - Omvormen van DDR in socialistische staat → er gebeurt niets - Emigratie: Hongarije heeft ijzeren gordijn opgehoffen. → dachten dat regime zou wijken → doen ze niet i.p. daarvan nog meer grenzen sluiten

	<ul style="list-style-type: none"> → vaststelling: Oost-Duitsland loopt stilaan leeg - Feesten → leiden tot betogingen <ul style="list-style-type: none"> → steunen Gorbatsjov (zorgt wel voor hervormingen in Rusland) - Honecker → E. Krenz (leider Oost-Duitsland) : zorgt ervoor dat er reismogelijkheden zijn tussen Oost en West → persconferentie: 2 vragen: <ul style="list-style-type: none"> - Mogen we naar West-Duitsland? - Wanneer gaat dat in? → weet dat niet, dus zegt 'nu' → berlijnse muur wordt overrompeld November '89: muur wordt neergehaald - 1990: Hereniging tussen Oost en West <ul style="list-style-type: none"> - Fr waren niet blij - VS had ook schrik: Duitsland was lid van NAVO maar Oosten was onder russisch bewind → wat met russen doen? - Economen: Oosten was zeer zwak, voor hereniging zou Westen veel geld naar Oosten moeten voeren. - 3 oktober 1990: Duitsland = ééngemaakt land <ul style="list-style-type: none"> - Russen hebben zich terug getrokken: Warshapact verdwijnt - DDR wordt afgestemd op politieke structuur van Westen - Treuhand maatschappij: economische reconversie van Oost-Duitsland in goede banen leiden.: er is nog steeds een groot verschil tussen Westen en Oosten.
--	---

2.7. Europese integratie: van EGKS tot EU

- Euro : zelfde muntzijde, andere zijde met nationaal element
- Europese vlag: blauw met sterren
- Op meerdere producten: made in EU
 - barcodes, etc. zijn op dezelfde producten uit verschillende landen hetzelfde.

→ Europese markt verenigen

- Het Marshallplan '48
 - Europa lag in puin → Amerika gaf geld & producten: o.l.v. Generaal Marshall
 - voorwaarden:
 - Verankeren van de vrijemarkteconomie
 - Bevorderen van economische samenwerking → VS kan handel hebben met Europa.

- Raad van Europa '49 ≠ Europese raad
 - Multilaterale samenwerking tussen westeuropese staten. →vrijwillige keuze van landen om samen te werken: in voortdurend overleg.
 - kan geen bevelen uitdelen aan andere lidstaten.
 - Doelstelling = nieuwe oorlog vermijden en principes van vrije democratie verdedigen.
 - vrijheid, stemrecht, gelijke rechten, recht op keuze (verkiezingen)

- EGKS '52
 - = europese gemeenschap voor kolen en staal
 - Leden: Benelux, West-Duitsland, Frankrijk, Italië
 - Afstemmen van zware industrie van kolen en staal op elkaar
 - Europa heeft steeds op het randje gestaan: vermijden
 - Doel: hoeveelheid van landen afspreken
 - Prijs bepalen

- Verdrag van Rome '57
 - Oprichting van de EEG (Europese Economische Gemeenschap) (gemeenschappelijke markt)
 - Doelstelling: een ééngemaakte Europese markt met totale vrijheid van goederen, diensten en personen
 - Gemeenschappelijk landbouwbeleid (1962)
 - beperken van landbouwproducten om prijzen hoog te houden en boerenstiel te beschermen
 - overschot wordt opgekocht

- Euratom = Europees Atoom Agentschap
 - Harmoniseren van atoombeleid van de 6 lidstaten

- Fusieverdrag 1965
 - EEG + EGKS + Euratom = EG (Europese Gemeenschap)
 - 1 administratie, 1 reeks instellingen maar nog wel 3 hoofdzetels (Brussel, Luxemburg, Straatsburg)
 - Afschaffen van invoerrechten (péage) tussen de lidstaten.
 - Muntslag moet onderlinge koersschommelingen vermijden (1972): tussen bovengrens en ondergrens blijven.
 - geld teveel waard: bijdrukken
 - geld te weinig waard: weghalen uit circulatie

- Eerste uitbreiding '72
 - Denemarken, Ierland en VK treden toe om economische crisis (oliecrisis) het hoofd te bieden.

- Europese verkiezingen '79
 - Burgers kiezen voor het eerst hun Europese parlementsleden
 - Gevolgen:
 - Macht parlement STIJGT
 - Multilaterale samenwerking wordt een supranationale instelling.
 - instelling dat boven lidstaten staat met gezag over lidstaten.

- Nieuwe uitbreiding '81-'86
 - Griekenland wordt lid in '81 → '67-'74: militair bewind → geen mogelijkheid tot lidmaatschap: daarna moest het zich bewijzen
 - Moet voldoen aan voorwaarden:
 - Vrije markt / kapitalisme
 - Interne stabiliteit
 - Naleven mensenrechten
 - Democratisch westers systeem
 - Spanje & Portugal in '86
 - tot '73 een fascistisch bewind (Portugal)
 - tot '75 een fascistisch bewind (Spanje)
 - hadden bijkomende beperking: vrije beweging van personen.
 - EG had schrik dat er uit Zuiden goedkope werkkrachten zouden komen naar Noorden dus hielden de grenzen dicht.

- Verdrag van Maastricht '92

- Oprichting van de EU → sterkere Europese overheid
 - psychologische barrière doorbroken: iedereen wil nog meer samenwerken. → nationale soevereiniteit is verleden tijd.
- Nieuwe bevoegdheden:
 - Gemeenschappelijke munten (1999 voor transacties, 2002 voor munten)
 - aanvankelijk was de naam E.C.U. (European Currency Unit) : niet behouden omdat de naam teveel verwees naar een middeleeuwse franse munt + grieken konden het niet uitspreken
 - Gerechtelijke en politionele samenwerking (**Europol**)
 - vermijden van samenwerking tussen verschillende landen op crimineel vlak
 - Gemeenschappelijk buitenlands beleid

1 = volledig gerealiseerd

2 = half en half

3 = nog lang niet gerealiseerd

- Schengenakkoord '95

- Afschaffen paspoortcontroles voor landen die toetreden tot de Schengenzone.
 - vanaf moment dat niet-Europeaan in een europees land geraakt dan kan die heel europa door.
 - = wantrouwen
 - GB zit niet in de Schengenzone

- Nieuwe leden '95-2007

- Zweden, Finland en Oostenrijk treden toe na val van de muur : '95 → moesten tijdens Koude Oorlog neutraal blijven.
- Estland, Letland, Litouwen, Polen, Tsjechië, Slowakije, Hongarije, Slovenië en Malta : 2004
- Roemenië & Bulgarije: 2007 → geen vrij verkeer van personen

- Europa vandaag

2 pijlers:

1) Intergouvernementele: - enkel samenwerken

- Soevereiniteit blijft bewaard

2) Supranationale: - prijs geven van soevereiniteit

- Gemeenschappelijke van heel europa, de verschillende instellingen.

- Europese besluitvorming
 - Medebeslissingsprocedure = raad en parlement beslissen samen :
machtigste instelling samen met raad van ministers
 - Instemmingsprocedure = raad met toestemming van parlement (ja/nee)
 - Raadplegingsprocedure = raad vraagt raad aan parlement: minste macht

- Europese raad (van staatshoofden & regeringsleiders)
 - Europese ministers o.l.v. wisselende voorzitter → elk half jaar nieuwe gekozen.
→ ook permanente voorzitter (van Rompaeu)
 - Wetgevende en uitvoerende macht → geen scheiding
 - Algemene beleid en begroting
 - Elke lidstaat heeft verschillend stemgewicht:
Beslist op aantal inwoners en totale oppervlakte:
Bv. België: 12
Nederland: 13
Malta: 3

- Europees Parlement
 - 785 leden voor 5 jaar verkozen (valt samen met vlaamse verkiezingen) :
België heeft 22 zetels
Luxemburg heeft 6 zetels
 - Vergaderen in Luxemburg, Brussel, Straatsburg
 - Wetgeving, democratische controle en begroting goedkeuren: machtsmiddel van parlement
 - Landen met gelijke geloofsovertuiging zitten samen op politiek vlak

- Europese commissie
 - Alle lidstaten 1 commissaris o.l.v. voorzitter
 - Bevoegdheden:
 - Wetsvoorstellen
 - Beleid: wat heeft europa nodig?
 - Vertegenwoordigen van EU
 - Handhaven van europees recht → iedereen moet alles respecteren (enkel supranationale)

- Het europees budget
 - Grootste: onderwijs, onderzoek,
 - Kleinste:

- Europese conventie
 - Opstellen van nieuwe grondwet
 - Stroomlijnen en vereenvoudigen van besluitvorming
 - Minister van buitenlandse zaken
 - Permanent Europese voorzitter

2.8. China

2.8.0. Mao Portret ('60-eind '70): iconografie van de macht

- Tien an Men plein met verboden stad
 - symbool van machtsuitoefening (eeuwen lang): met Maoportret
- Betogingen → conformeren aan heersende klasse
 - meeslepen met bepaalde sfeer
- Budha-boedhisme: sereniteit + eenvoud: gemakkelijker in te prenten
 - grote invloed uitstralen
 - wordt gebruikt voor portret Mao
- Mao: elke Chinees heeft hetzelfde pakje → gelijkheid, geen sociale differentiatie
- Rijk, welstellend, zeker → leiders worden zo afgebeeld in tijden van Louis XIV
- Bij ons: tonen van menselijke → gezag in democratische systemen = volks
 - gezag verzwakt, volk kijkt teveel mee in privé

2.8.1. Mao-isme

- 1949: 1 oktober: uitroeping van volksrepubliek
 - Mao wil van China de perfect communistische samenleving maken.
 - Perfekte industriële en egalitaire samenleving

Helaas was China al duizend jaar een agrarische en gelaagde samenleving.

Dus wil Mao d.m.v. **shocktherapie** China in 1 leven fundamenteel veranderen

- 1949: verplichte stage van studenten en professoren op platteland + industrie

Mao = dogmaticus: wil communisme onverkort introduceren → leer = belangrijker dan mens

Politieke beslissingen:

- Stage op platteland + industrie → egalitaire samenleving
- 1950: agrarische hervormingswet: GGB verliezen bezit: gaat naar armen en landlozen (1e steunpilaren van Mao) → privébezit wordt **niet** afgeschaft.

- Nationalisering van industrie in steden → rekt af met rijke tegenstanders want hun bezit wordt afgenomen
- Huwelijkswet: man & vrouw worden gelijk bewettigd

- 1950-1953: Koreaanse oorlog: China wordt ook betrokken

 Noord-Korea Zuid-Korea: VN: maritieme blokkade tegen Chinezen door VS

→ Mao: opvoeren van strijd tegen kapitalisme

→ 3 nadelen van kapitalisme:

- Corruptie
- Verspilling: consumptiemaatschappij
- Bureaucratie: te veel wetten, administratie

- 1953-1957: 1^e 5jaren plan

DOEL: gedwongen industrialisering van China

- aandacht naar productie machines
- uitvoeren met Russische technologie
- Peking voert alles door

→ plattelandsvlucht: jobs in fabrieken → agrarische productie DAALT DRASTISCH

→ collectivisering van landbouw

- alles wordt gemeenschappelijk bezit: in communes samenleven:
- averechts effect: landbouw DAALT

Mao neemt gas terug: Destalinisatie op zijn chinees. → vreest voor machtsverlies

→ lanceert campagne:

Laat 100 bloemen bloeien, laat 100 denkrichtingen met elkaar wedijveren.

- communisme moet winnen
- indoctrinatie: Chinezen overtuigen van communisme

- 1958: Grote sprong voorwaarts

- = gedwongen industrialisering
- = centraal geleid (productienormen (quantiteit) vastgesteld)
- = lokaal geleide uitvoering → hoe organiseren (→ Russen worden het hiermee oneens)

Volkscommune → autarkisch (= zelfvoorzienend)
+ vestzak hoogoven: gekregen voor staalproductie

Wat doen met staal?

- Niet kwalitatief

→ waren geen ijzererts dichtbij

(gooiden alles wat ijzer was erin incl. landbouwmachines → landbouw DAALT)

→ niemand koopt deze staal

Russen trekken weg met plannen → chinezen weten niet hoe alles werkt.

- 1963: NEP (nieuw economisch plan)

→ strijd tussen dogmatici (alleen communisme) en pragmatici (geen zin in communisme wanneer iedereen eraan dood gaat)

→ pragmatici halen bovenhand: introduceren NEP.

Staat voor: gedeeltelijke privatisering van kleine bedrijven → mensen motiveren = kapitalisme

- 1966-1976: Culturele revolutie → dogmatici willen leiding terug overnemen

- Alle niet communistische elementen moeten verdwijnen → mensen die anders dachten: vervolgd door **rode garde** = dissidentie

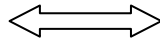
- Rode boekje = bijbel: Citaten van Mao

- Onderwijs: ongelijkheid tussen leerkracht – leerling → leerkracht wordt buitengegoid → wordt permanent groepsgesprek: intellectueel peil DAALT DRASTISCH

- 1976: STERFTE Mao

Twist tussen Dogmatici en Pragmatici

Dogmatici

Pragmatici

o.l.v. bende van 4
→ komen in gevangenis
→ willen beleid van Mao
verdertrekken

o.l.v. Xiao Ping → neemt beleid over
met weg van 4 moderniseringën:

- Op gebied van industrie
- Op gebied van landbouw
- Op gebied van leger
- Op gebied van wetenschap

→ communisme sterker maken, militair
weerbaar maken (soevereiniteit
verdedigen)

Probleem:

Aantal kapitalistische gebieden niet onder
controle van China:

Taiwan

Hong Kong (van Britten)

Macao (van Portugezen)

Volgende stap in systeem door China:

- Importeren van westerse technologie
- Import van westerse economische
methoden (kapitalisme, privatisering,
vrije markt)

→ 1 land, 2 systemen: politiek beleid
China = een land met communisme op
politiek vlak en kapitalisme op
economisch vlak .

→ Hong Kong & Macao worden
bijzondere gebieden & Portugezen
staan kolonie af
Taiwan = niet terug geïntegreerd in
Chinees beleid

Invloed politiek vandaag op economisch vlak:

- Economische grootmacht a.h. worden,
BNP STIJGT heel sterk
- Gebrek aan grondstoffen → chinezen
worden actief op internationale markt
in aanschaf van grondstoffen
→ prijzen STIJGEN STERK door druk van
China op markt
- Sterke polarisering tussen schatrijke en
zeer arme mensen: kloof rijk-arm
→ ≠ filosofie van communisme

→grote belastingen heffen in poging
kloof weg te werken: rijken trekken weg

Problemen politiek:

- Geen inspraak geduld: preventief naar mogelijke opstanden
- Communistische partijmedewerkers zijn enorm corrupt
→beiden bestrijd door ter doodveroordeling
- Filtering internet: ook vermijden van inspraak hierdoor

2.9. CONGO

A. Belgisch Congo (1955)

- Welvarende kolonie met BNP gelijk aan BNP van Canada
 - Bedrijfsleven: Belgische handel & afgestemd op Belgische noden
- Belangrijke takken:
- Union Minière: mijnbouw, ontginning
 - Transportbedrijven: - Company Maritime Belge (CMB)
- SABENA → personen & goederen
- Staat = in Belgische handen: controle
→vertegenwoordigd door administratie met hoofd Gouverneur-Generaal tot Gewestbeheerder (laagste rang)
- bouwen infrastructuur + onderhouden → wegen, sporen, rivieren
- handhaven openbare orde d.m.v. soldaten
- Kerk
- Zeer goede gezondheidszorg en onderwijs: meeste ziekten waren verdwenen en er was een alfabetiseringsgraad van 98% in de lagere school

B. De onafhankelijkheid: 1960

- Zeer snel proces (te snel)
→Kongo wordt éénheidsstaat (zoals België toen) met centraal bestuur in Leopoldstad.
→Belgische kaders blijven in functie in Kongo.: zullen met verloop Congoese kaders opleiden.

- 30 juni 1960: Onafhankelijkheid

• Speech (<http://www.youtube.com/watch?v=NBwMP1xdiLU&feature=related>)

Zorgt voor fundamenteel probleem:

Lumumba belooft:

- Rijkdom
- Gelijkheid

-Vrijheid: Congolezen verwachten dat ze vanaf dag 1 gelijk zullen zijn met blanken, denken dat ze evenveel zullen verdienen → probleem voor kaders
→loopt helemaal uit de hand want het is niet wat ze krijgen. (rellen, opstootjes, militairen stormen vergadering binnen)

→ze verwachten ook promotie

• Toespraak Jansens:

Zegt dat er niets zal veranderen. (après = avant)

→soldaten komen in opstand (gijzelen blanke mannen en verkrachten hun vrouwen): blanken krijgen schrik en vluchten weg → heel systeem stort ineens: Belgische kaders verdwijnen

→Jansens moet vervangen worden: Mbutu

- 14 juli: militaire interventie van België in Kongo.

→ontwapenen van koloniale weermacht

→orde herstellen

→blanken evacueren

→gaat niet zomaar

Kasawubu (president) + Lumumba (1^e minister)

Doen beroep op VN om Belgen weg te krijgen: VN stuurt blauwhelmen

→Katanga (rijkste provincie vanwege mijnontginning) verklaart zichzelf onafhankelijk door toedoen van België. Leider = Tsjombe en krijgt de steun van België

→Kongo verliest zijn inkomsten doordat Katanga onafhankelijk wordt want zij bezitten de herkomst van deze inkomsten.

VN slaagt niet in zijn opdracht

Kasawubu doet beroep op VS Lumumba doet beroep op SU

Onder druk van VS ontslaat Kasawubu Lumumba zodat SU ook verdwijnt.

→ Lumumba zet Kasawubu af.

⇒ Niemand heeft nog de macht

VS zegt dat ze een sterke man nodig hebben:

Mobutu (legergeneraal) → VS betaalt M. zodat hij zijn leger kan betalen

→ neemt de macht en de 1^e stap voor eliminatie Lumumba. (zo wordt SU uitgeschakeld)

(Lumumba zit vast in zijn huis voor zijn eigen veiligheid en wordt bewaakt door blauwhelmen. Hij wil ontsnappen om eigen aanhangers te gaan toespreken)

M. zegt dat hij hem wil helpen ontsnappen. Dit lukt en hij levert hem uit aan Tsjombe: Lumumba had dit alles veroorzaakt dus door hem te vermoorden, wordt het probleem opgelost.

Tsjombe moet zelf het probleem oplossen nadat Belgen hem dat zeggen → exit Lumumba: SU is zijn connecties in Kongo kwijt.

-